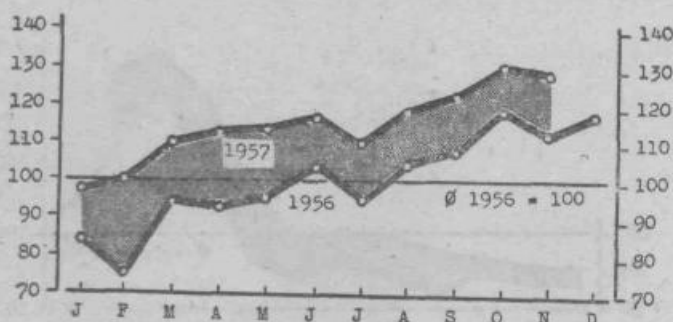

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA

Indeksi industrijske proizvodnje
(baza: povprečje 1956 = 100)

Podatki o rezultatih industrijske proizvodnje v novembru so samo potrdili ugodne rezultate o gibanju proizvodnje v prejšnjih mesecih. Novembrska proizvodnja je bila samo za 2 točki nižja od proizvodnje v oktobru ali za 15% večja kakor proizvodnja v novembru l. 1956. Zmanjšanje proizvodnje v primerjavi z oktobrom je reden pojav, ker ima november zaradi praznikov manj delovnih dni. S takimi novembrskimi rezultati znaša enajstmesečna raven industrijske proizvodnje v primerjavi s prejšnjim letom 116, po vsem lahko sodimo, da se bo obdržala tudi z decembrskimi rezultati.

Ugodne težnje vztrajajo tudi glede strukture proizvodnje. Največji porast smo zabeležili v proizvodnji blaga za osebno potrošnjo prebivalstva. Medtem ko je proizvodnja delovnih sredstev za 16 odstotkov, proizvodnja reprodukcijskega materiala pa za 14 odstotkov večja kakor lani, znaša skok v povečanju proizvodnje potrošnega blaga 21 odstotkov. Sorazmerno hitrejšo povečanje proiz-

vodnje blaga za potrošnjo prebivalstva ustreza smotrom naše gospodarske politike. Sorazmerno zaostajanje proizvodnje reprodukcijskega materiala pa opozarja na neko nesorazmerje v proizvodnji, ki smo ga morali dopolniti z uvozom.

Dve stvari v zvezi z zunanjo trgovino bistveno karakterizirata industrijski razvoj v l. 1957. Povečana raven industrijske proizvodnje je bila med drugim omogočena tako z znatno večjo kakor tudi z rednejšo preskrbo z materialom, ki ga uvažamo. Višja raven proizvodnje je po drugi strani zagotovila tudi več blaga za izvoz. Za minulo leto je značilen večji delež industrije v zunanji trgovini, pravi učinek pa bomo dosegli šele, kadar ne bo znatnejše povečanje industrijske proizvodnje v tolikšni meri spremljal povečan uvoz, saj se bo naša trgovinska bilanca šele tedaj izboljšala.

Eden izmed virov, ki omogočajo tak razvoj, je kmetijstvo. Že letošnji rezultati kažejo velike možnosti industrijskega razvoja na podlagi domačih kmetijskih surovin.

OSNOVNI INDUSTRIJSKI PROIZVODI

	Povprečje januar-november		
	1956	1957	indeks
Elektroenergija (mil. kWh)	415	508	123
Premog (tis. ton)	1388	1476	106
Metallurški koks (tis. ton)	76	86	113
Surova nafta (tis. ton)	24	33	138
Predelava nafte (tis. ton)	73	86	118
Surovo železo (tis. ton)	52	59	113
Surovo jeklo (tis. ton)	74	85	115
Valjani izdelki (tis. ton)	45	55	128
Aluminij (ton)	1216	1482	121
Elektrolitski baker (ton)	2068	2495	121
Svinec (ton)	6248	6588	105
Votlo steklo (ton)	2716	2830	104
Cement (tis. ton)	129	166	129
Zveplena kislina (ton)	8622	10.299	119
Kmetijski stroji (ton)	1206	1473	122
Tovornjaki (kosov)	223	274	123
Rezan les (tis. kub. metrov)	152	155	102
Bombažne tkanine (mil. kv. metrov)	15	17	113
Volnene tkanine (tis. kv. metrov)	2200	2691	121
Obutev (tis. ton)	1395	1698	122
Jedilno olje (ton)	2537	2698	105
Tobačni izdelki (ton)	1355	1484	109

OSEBNA POTROŠNJA

Letošnji plan računa s približno 8 odstotnim porastom osebne potrošnje. Plače v upravi in pokojnine se bodo povišale za približno 15 odstotkov, osebni dohodki v gospodarstvu pa za približno 7 odstotkov (računajo, da bodo dohodki kmetovalcev višji za približno 4 odstotke). Tako poraslo potrošnjo bi kril 11-odstotni porast proizvodnje industrijskega potrošnega blaga, višji uvoz za osebno potrošnjo, vskladitev izvoza s potrebami notranjega tržišča in zalogami blaga (posebno živilskimi), ki smo jih prenesli iz lanskega leta. V kmetijstvu računamo s povprečnimi vremenskimi razmerami. Več o tem objavljamo v posebni prilogi, ki je posvečena letošnjemu družbenemu planu.

Uresničenje teh predpostavk je povezano s celim nizom drugih, posebno pa tistih, ki se nanašajo na proizvodnjo in promet in so zato odvisni od proizvodjalnih delovnih kolektivov in delovnih kolektivov v prometu, v trgovini in na drugih gospodarskih področjih. To se ne tiče samo realizacije blagovnega sklada, temveč tudi dejanske velikosti denarnih dohodkov, ki se naj oblikujejo v sorazmerju z dohodkom in produktivnostjo dela. Možno je in zaželeno, da bi bil porast osebne dohodka v gospodarstvu višji kakor 7 odstotkov, tako da bi za njim stal ustrezen napredek v delovni storilnosti in poslovanju.

Proizvodnja in delovna storilnost sta najvažnejša činitelja, od katerih bo odvisna velikost blagovnega sklada in potemtakem tudi dejanski obseg osebne potrošnje. Ne bomo pa napravili napake, če bomo trdili, da bo ta obseg — posebno v mestih — prav toliko odvisen tudi od trgovine, zadrug in komun. To zato, ker smo tudi v letih, ki so bila po rodovitnosti slaba, redno imeli določeno količino pridelanega blaga (sadija in vrtnin), ki ga nismo izkoristili zaradi nerazvitosti trgovinskega omrežja, toda tudi zaradi nerazvitosti širše iniciative komun, zbornic in zadrug in zato, ker še vedno ni iz trgovine izginila deviza »mali promet (to je mali napor in malo tveganje) — a višje cene«. Ni na razpolago računov, gotovo pa je, da bi samo s popolnim izkoriščanjem tržnih presežkov izdatno povečali sklad potrošnega blaga.

Vse spremembe v izvozu in uvozu bodo prav tako posredno vplivale na notranje tržišče. Letos računamo z večjim uvozom potrošnega blaga in vskladitvijo izvoza nekaterih živil z notranjimi potrebami, vsak prihranek pa bo prej ali kasneje vplival ne samo za našo plačilno bilanco, temveč tudi na osebno potrošnjo v državi. V tem pogledu je za nas posebno pomembno obvladovanje uvoženih materialov in delov v domači industriji. Količina motornih vozil, gospodinjskih aparatov in podobnih izdelkov, ki jih pošilja industrija na trg, je v znatni meri omejena po razpoložljivih devizah, ker uvozimo pogosto veliko število delov za te proizvode iz inozemstva. Cim več teh delov, ki jih uvažamo, bomo zamenjali z deli naše proizvodnje, toliko bolj se bo lahko povečala proizvodnja tistih potrošnih predmetov, po katerih je posebno veliko povpraševanje, v številnih primerih pa bodo dostopnejše tudi cene.

Po proizvodnji in delovni storilnosti pa bo na obseg osebne potrošnje v največji meri vplival razpored dohodkov po oblikah potrošnje. Plan določa, da se bo potrošnja državnih organov in narodne obrambe letos v celoti nekoliko zmanjšala, da se bodo investicije nekoliko povečale, le osebna potrošnja pa bo občutneje porasla. Če bi med letom splošna potrošnja in investicije prekomerno porasle, n presegle pričakovanja plana, narodni dohodek pa bi ostal v mejah pričakovanih, bi to v ustreznih meri občutili tudi pri osebni potrošnji. Del blaga in sredstev, ki so namenjena osebni potrošnji, bi bil porabljen v druge namene. Vzdržanje določenega razporeda potrošnje pa je spet najbolj odvisno od ljudskih odborov, a delno tudi od delovnih kolektivov.

Kritje osebnih potreb državljanov in njihovi realni osebni dohodki so po vsem tem odvisni v manjši ali večji meri od realizacije vseh predpostavk družbenega plana, in to v vsaki komuni in v vsakem podjetju in ni delavca ali uslužbenca, ki ne bi mogel nanje vplivati na svojem delovnem mestu in svoji poslovni pristojnosti. Smoter tega članka je samo ta: opozoriti, da so realne možnosti za realizacijo nadaljnjega povečanja osebne potrošnje, s katerim računamo, da pa bodo dejanski obseg te potrošnje v skrajni liniji vendarle določili sami državljani s svojo aktivnostjo na delovnem mestu in v ljudskih odborih, delavskih svetih ter v drugih organih družbenega upravljanja. Vsak državljan bo po svoje in po svojih silah dal svoj praktični odgovor na lastno vprašanje »kolikšna bo osebna potrošnja letos« in prispeval, da določenih 8 odstotkov povečanje dosežemo, presežemo ali — v najslabšem primeru — ne realiziramo popolnoma.

M. Jakić